

Universitetet, kunde der gennem denne Konkurrence danne sig en virkelig Magt imod den Lyst, der kan ligge i Statens Skoler til Overbeholdelse. Det vil kun være muligt, naar disse Skoler faae Frihed, men skulle de tvinges ind i den samme Praxis, som hersker ved Statens Skoler, tvinger man Overbeholdelsen ind i alle Skolerne, og det er en simpel Følge af, at disse Bestemmelser ere bibeholdte fra den nuværende Ordning. Det er en Feil i smaa Stater: at man ikke kan lade være at reggere. Det er en underlig Fornøielse, men det er nu engang saa. Jo mindre man er, desto mere ivrig er man for at administrere, og det have vi ogsaa herhjemme. Der er saamen ikke noget Land, hvor man i den Grad søger sig Lyften til at reggere og tillige er ude af Stand til det som her. Derfor kan jeg altsaa til Slutning sige, at, skjøndt jeg anerkjender den Bestræbelse, der har ligget til Grund for dette Lovforslag, og den Tanke, der har bevæget Koncipisten eller den høitærede Minister, nemlig at simplificere Undervisningen og at give Realundervisningen Plads og Mulighed for at komme frem, er det efter min Mening ikke lykkes den høitærede Minister at føre dette ud i en virkelig brugbar Form. Dette Lovforslag vil ikke føre til Resultatet; da maatte der skæres ganske anderledes dybt ned, og da maatte der paa ganske andre Punkter reformeres, end sket er ved dette Lovforslag. Hele den sidste Side af Lovforslaget er i Virkeligheden ikke Andet end en Gjentagelse af den Tilstand, der afløste Tilstanden i 1871, og som vi Alle kjende og vide var slet. Dette Lovforslag her vil ikke føre vor lærde Undervisning et eneste Skridt frem. Jeg skal ikke komme nærmere ind paa Detaillerne, og det skal jeg ogsaa af den Grund undlade, at jeg med al Unerkjendelse af den høitærede Ministers Interesse for denne Sag ikke tror, at den Tid, vi nu leve i, er særlig stiftet til at fremme en saadan Sag. Det er jo ganske almindelig bekiendt, at der paa dette Omraade er en uendelig Masse forskjellige Anskuelser, og der hører en vis No, endog meget stor No og Lidenskabsløshed, til for at behandle et saadant Lovforslag og bringe Noget ud af det. Den Minister, der skal føre en Lov igjennem for de lærde Skoler, maa glæde sig ved en politisk Gulbalder, hvor Ulven og Lammet græsser ved Siden af hinanden. Men det gjør det nuværende Ministerium ikke. Jeg vil sige, at det glæder sig ivertimod ved en politisk Sernalder, hvor Alt gaar saa galt som muligt (Ufbrydelse). Ja, det er nu en Smagsag, men det er nu engang Ministeriets Smag. Jeg siger, at under en saadan Tilstand tror jeg ikke, at der er Udset til at bringe en saa vanskelig Sag igjennem som denne, og jeg tror, at jo mindre man havde rørt ved den, desto bedre havde det maasse været, men det kan jo være, at jeg tager feil heri. Derfor har jeg indskrænket mig

til at fremsætte mine Anskuelser saavel om Sagen i sin Almindelighed som om Udfigterne til at komme nogen Begne med dette Lovforslag. Jeg tror ikke, at det, dersom Ministeren vil fastholde den Maade, han har søgt at realisere sin Tanke paa, vil føre til Noget.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Scavenius): Den sidste lærde Lærer (Holstein) kan have Ret i, at Udfigten for et Lovforslag af denne Besskaffenhed, særlig naar det gaar i den Retning, dette gaar, kun er ringe; imidlertid har det for Ministeren været aldeles nødvendigt at forelægge det. Det er nemlig min Formening, at den nuværende Ordning er slet, og at man vel ad administrativt Veie kan forbedre den noget, men at man, inden man gaar hertil, først bør have gjort et virkelig alvorligt Forsøg paa, om det ikke skulde være muligt at reformere den gennem Lovgivningsbestemmelser, og derfor er dette Lovforslag fremkommet; det er fremkommet som et Forsøg, som jeg ikke har høvt stor Tro til skulde lykkes, men som et Forsøg, der maatte gjøres, inden jeg kunde tage Bestemmelse om Forandringer i den bestaaende Anordning om Undervisningen i de lærde Skoler. Den Lærer, der først havde Ordet, det ærede Medlem for Kjøbenhavn's Amts 5te Valgkreds (Holstein), synes at være enig med mig i de Grundtanker, der ligge til Grund for Lovforslaget, baade i Henseende til at danne en virkelig Enhedsskole af den lærde Skole og i Henseende til det andet Punkt, nemlig at ønske at oprette en saadan Afdeling, som kunde føre Realister til at blive Studenter; men han var uenig med mig paa to Punkter. Det ene var da det, og der, oprigtig talt, forstod jeg ham ikke, at der dog var optaget for mange Fag; jeg tror imidlertid ikke, at han var istand til at nævne flere af de Fag, der vare optagne formeget, end just Naturhistorie. Det er en Umulighed at stryge noget som helst af de øvrige, og Naturhistorien, som ikke tager overdreven lang Tid og ikke er et særlig besværligt Fag, naar det drives paa en fornuftig Maade — det kan naturligvis overdrives —, tror jeg ikke hører til de Fag, som medføre Overbeholdelse. Igeoverfor den nuværende Ordning har jeg søgt at komme saa vidt muligt bort fra Overbeholdelse ved at foreslaa Omordning og Engelft strøget. Min Hensigt er, hvis dette Lovforslag bliver ført igjennem, saa at vi atter faae 8 Klasser, da at lade Naturhistorie og Geografi ende med 5te Klasse, altsaa med den nuværende 3die Klasse. Kunde det lykkes mig at faae Lydst endt paa samme Tid, skulde det glæde mig, men det er jeg ikke saa sikker paa; at det Andet imidlertid kan ske, har jeg ingen Tvivl om, og saa tror jeg nok, naar man gjør den bestemte Forordning, at disse Fag, Geografi og Naturhistorie, skulle læses i Løbet af 5 Aar med et Par Timer om Ugen, at dermed er lagt en